

INCLUD-ED. Strategies for inclusion and social cohesion in Europe from education. VI Programa Marc de la Comissió Europea.

El projecte

INCLUD-ED. Strategies for inclusion and social cohesion from education (2006-2011) és el projecte de recerca de més nivell científic i més recursos que s'ha fet mai sobre educació escolar per part dels Programes Marc de Recerca de la Unió Europea. De fet, aquest és l'únic projecte integrat que s'ha dirigit des de l'Estat Espanyol a l'àmbit de les Ciències Econòmiques, Humanes i Socials. Al concurs competitiu, es van presentar propostes dels millors centres de recerca europeus i, després de dues fases de molt rigorosa selecció científica i ètica, va guanyar la proposta de CREA, Centre de Recerca en Teories i Pràctiques Superadores de Desigualtats de la Universitat de Barcelona. El projecte INCLUD-ED respon a la decisió de la Unió Europea de dedicar per primera vegada un dels seus projectes de recerca de primer nivell (projectes integrats) a l'educació escolar. Ho ha fet amb l'objectiu de clarificar a tots els Estats i societats europees les actuacions que generen èxit educatiu i les que generen fracàs.

L'equip

L'equip oficial té 53 investigadors i investigadores d'universitats de 14 països europeus. Amb el finançament s'han contractat molts més fins a superar el número de 150. Tots ells són especialistes en diferents àrees de coneixement conformant un equip interdisciplinari (antropologia, art, biologia, comunicació, economia, història, lingüística, matemàtiques, pedagogia, psicologia, sociologia, etc.). Les quatre persones de Catalunya amb més responsabilitat són: Ramon Flecha (UB, Director de l'equip europeu), Teresa Sordé (UAB, Líder del Integration Project), Marta Soler (UB, Coordinadora del Knowledge Management Committee i Coordinadora del Working Group on Reading), Lidia Puigvert (UB, Coordinadora del Technical Management Committee i Coordinador del Working Group on Gender).

Resultats: Pràctiques educatives efectives

Aquests resultats que corresponen a la primera fase (el projecte acaba el Novembre del 2011) seran properament publicats en forma de llibre en anglès per la UE i per vuit Estats Membres en les seves respectives llengües (entre d'altres, l'Estat Espanyol). A continuació ho trobaràs un resum de les pràctiques efectives incloses en aquest llibre.

Pràctiques efectives en educació són les que la comunitat científica internacional (CCI) ha demostrat que augmenten els resultats acadèmics de tot l'alumnat i milloren la convivència, fomentant la cohesió social.

Les principals són:

- **Agrupament heterogeni de l'alumnat amb tots els recursos humans dins de l'aula** en les formes aconsellades per la CCI (per exemple, Grups Interactius). Malauradament, en alguns països i centres, que no basen les seves actuacions en la CCI, fan a vegades esforços molt valuosos en recursos humans per a la integració d'alumnat amb necessitats educatives especials o immigrant o de grups culturals, però segregant-los a grups de nivell baix, en adaptacions fora de l'aula i fins i tot fora del centre, la qual cosa crea fracàs, problemes de convivència i malbaratament de recursos.
- **INCLUD-ED ha identificat en els sistemes educatius europeus tres formes d'organitzar els recursos humans i els estudiants: Mixture, Streaming i Inclusion.** *Mixture* és la forma tradicional d'organització d'aula: un sol mestre amb tots els estudiants, essent incapaç de donar resposta a les necessitats de la diversitat d'estudiants a les aules actuals. *Streaming* suposa organitzar als estudiants segons el seu nivell d'aprenentatge, fins a treure de l'aula a aquells que no segueixen la classe i dedicar-hi recursos humans addicionals. Ni el *mixture*, ni l'*streaming* han portat a més èxit educatiu ni més inclusió per aquells grups amb més risc d'exclusió social. Una tercera forma és *Inclusion* que representa l'ús addicional dels recursos dins de una mateixa aula proporcionant el suport necessari en un context d'aprenentatge compartit amb l'objectiu de fer accessible el currículum a tot l'alumnat, sense reduir-lo amb la incorporació de les ajudes necessàries.
- **Extensió del temps i dels espais d'aprenentatge**, traslladant a l'horari no lectiu les activitats de reforç, per tal que no calgui fer-les en horari lectiu segregant a l'alumnat que ho necessita dels seus grups regulars. Un exemple aconsellat per la CCI és els *home-work clubs* (espais d'aprenentatge amb persones adultes).
- **Formació de familiars.** Des de fa dècades, es coneix la relació entre el nivell d'estudis de les famílies amb els resultats de l'alumnat. No obstant, limitar-se a aquesta constatació i no anar més enllà no serveix per millorar l'educació ni superar el fracàs escolar. INCLUD-ED ha anat més enllà demostrant l'estreta relació entre la superació del fracàs escolar i l'obertura de les possibilitats formatives del centre a les persones que conviuen amb el noi o noia en el domicili amb el tipus d'activitats aconsellades per la CCI (per exemple, tertúlies dialògiques). Malauradament, en alguns països i centres, que no basen les seves actuacions en la CCI, fan a vegades esforços molt valuosos en la formació del professorat, però no en la formació de les famílies, quan aquesta és una estratègia que està afavorint l'aprenentatge i els bons resultats de l'alumnat.

- **Implicació de les famílies i de la comunitat en la presa de decisions** sobre aspectes rellevants de la vida escolar (currículum, avaluació, organització del centre, entre altres). S'han identificat diferents formes de participació: des de la seva assistència únicament a reunions informatives a la seva implicació en la presa de decisions dels centres educatius. Aquelles formes de participació amb més implicació dels i les familiars i dels membres de tota la comunitat afavoreixen els processos d'aprenentatge de l'alumnat.
- **Formació científica del professorat.** En els països i centres que aconsegueixen millors resultats, el professorat té uns processos de formació basats en els coneixements aportats per la comunitat científica internacional. D'aquesta manera el professorat coneix les pràctiques i teories que milloren els resultats i les formes de recrear-les en el seu context.

Impacte Social i Polític del Projecte

Els projectes integrats finançats pel programa marc de la Comissió Europea serveixen per a formular recomanacions polítiques. En aquest sentit, INCLUD-ED, en el seu segon any de funcionament ja ha començat a tenir un impacte en les polítiques europees. Per exemple, hi ha alguns governs que ja estan utilitzant aquests resultats en les seves actuacions. En el cas de l'Estat Espanyol, el Govern Basc ho està fent en 22 centres. A més a més, els dies 8, 9 i 10 d'Octubre el Cluster en Educació i Inclusió de la UE (format per representants dels Ministeris d'Educació dels seus Estats Membres), va estar analitzant al País Basc aquests centres i va proposar al Conseller d'Educació l'extensió d'aquestes actuacions a tots els centres, el qual els va dir que aquest era el seu somni. Finalment, el passat 1 d'Octubre els resultats en bones pràctiques van ser presentats davant de les representacions estatals de la OSCE en la Conferència celebrada a Varsòvia per a definir la seu Pla d'implementació pel pròxim any.

Per a qualsevol altra informació, pots visitar la pàgina web del projecte: <http://www.ub.edu/includ-ed/>